

TERMODYNAMIK

beträffande dels hur ett

systems (gas, vätska)

eller fast ämne) tryck,

temperatur värmer, inte

energi, entråp, utan beror

av varanläggning och påverkes

vid energiöverföringar (värme

och fysikaliskt arbete)

var behandler oxo

statistisk fysik/atomistik

intervall relativt enkelt beräknas och $P = \frac{\langle F \rangle}{A}$

blir $\frac{2}{3} \cdot E_{kin,tot}$

(Hessisk eller Maxwell-Boltzmann statistik) och på 1930-talet

(kvantstatistik), Fermi-Dirac och Bose-Einstein för

avis, elektron- och fotongas)

klassisk termodynamik
utvecklad redan på 1700-talet

med klassisk
mekanik

Ex en viss gasmängd

med konstant
tryck $T = \text{const}$

temp T , volym V , antal partiklar N

Volymen V är systemets vanligaste
antal partiklar N

$P = \frac{F}{A}$
tryckstyrkan
hos koliken

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

Volymen V är den statistiska
mängden

antal partiklar N

exempel på matematiska variabler
som används i den klassiska termodynamiken är: Volym (V), tryck (P),
temp (T), mängd energi (E_{int})

exempel på matematiska variabler
som används i den statistiska mekaniken är: Partiklens
massa, hastighet, energi, position

exempel på matematiska variabler
som används i den klassiska termodynamiken är: Volym (V), tryck (P),
temp (T), mängd energi (E_{int})

exempel på matematiska variabler
som används i den statistiska mekaniken är: Partiklens
massa, hastighet, energi, position

exempel på matematiska variabler
som används i den klassiska termodynamiken är: Volym (V), tryck (P),
temp (T), mängd energi (E_{int})

exempel på matematiska variabler
som används i den statistiska mekaniken är: Partiklens
massa, hastighet, energi, position

exempel på matematiska variabler
som används i den klassiska termodynamiken är: Volym (V), tryck (P),
temp (T), mängd energi (E_{int})

exempel på matematiska variabler
som används i den statistiska mekaniken är: Partiklens
massa, hastighet, energi, position

exempel på matematiska variabler
som används i den klassiska termodynamiken är: Volym (V), tryck (P),
temp (T), mängd energi (E_{int})

exempel på matematiska variabler
som används i den statistiska mekaniken är: Partiklens
massa, hastighet, energi, position

exempel på matematiska variabler
som används i den klassiska termodynamiken är: Volym (V), tryck (P),
temp (T), mängd energi (E_{int})

exempel på matematiska variabler
som används i den statistiska mekaniken är: Partiklens
massa, hastighet, energi, position

exempel på matematiska variabler
som används i den klassiska termodynamiken är: Volym (V), tryck (P),
temp (T), mängd energi (E_{int})

exempel på matematiska variabler
som används i den statistiska mekaniken är: Partiklens
massa, hastighet, energi, position

exempel på matematiska variabler
som används i den klassiska termodynamiken är: Volym (V), tryck (P),
temp (T), mängd energi (E_{int})

exempel på matematiska variabler
som används i den statistiska mekaniken är: Partiklens
massa, hastighet, energi, position

Denna mikrokosmos är
bestod av idealgas

bestod av ideal-gaser
bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

bestod av ideal-gaser

$$\langle F \rangle = \frac{1}{t} \int_0^t \frac{dP}{dt} dt$$

För en idealgas kan denna

$$= P V = \frac{2}{3} \cdot E_{kin,tot}$$

där $E_{kin,tot}$ = Gaspartiklernas sammalagda

kinetiska energi

$$\text{eller } \langle E_{kin} \rangle_{\text{medell}} = \frac{E_{kin,tot}}{N} = \frac{3}{2} k_B T$$

en jämförelse med allvarna gaslagen:

$$PV = N k_B T$$

$$\text{ger då att: } E_{kin,tot} = \frac{3}{2} N k_B T$$

$$\text{eller } \langle E_{kin} \rangle_{\text{medell}} = \frac{E_{kin,tot}}{N} = \frac{3}{2} k_B T$$

Härledningar som dessa utgör viktiga uppiför i statistisk mekanik

medelavdelning gaser uppteknade till

ideal-gaser

En idealgas består av icke-interfererande partiklar

I verkligheten interagerar atomerna med kamer F men
vid istället för oronuella tryck visar sig idealgaser
vara en tillräckligt bra modell för att beskriva
reella gaser. (funn gat också från kontinuation
av idealgasmodellen till supersaturation)

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Det är oxo så att för att inte komma till trycket
ett vinkigt substantiv har idealgasmodellen tillräckligt
enkelt uttryckt sittens (charter) denna krit. Det är
Således intendentigt att förstås, behandla ideal-
gasen för att förstå inte bara reella gaser utan
också vacker och fasta övriga.

Serway behandlar termodynamiken i

Kap 19: Termisk jordvärme, 1.0 hundratal

Kap 20: Inne energi, värme arbete, 1.0 hundratal

Kap 21: Kinetisk gaskonst, 2.0 hundratal

KP 19 Termerit i jämförande Nallelles konstanter vid bestämda idealgaslagen
19.1 - 19.3

Om två substanser med olika temperaturer T_1 och T_2 vid kontakt med varandra sker en temperatursutjämning så att den kallare substansen blir varmare och den varmare blir kallare.

När kropparna uppnått samma temp har termerit jämfört inträffat

nallef.

Om objekten A och C var dock ett är termerit jämfört med C är A i jämförelse med B

termerit:

a) Hg-termeritern
(kp 19.2)

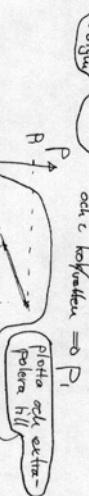
Hg utvidgar sig d^o
temperaturer stiger.
dela in i 100 delar
 $\Rightarrow$ Celsius temeritern

gastermometer

(kp 19.3)

Höll trycket dels när gasbehållaren är relativt

och i kroftantern $\Rightarrow P_1$
Plotta också exteriöra

-273,15
lett
Hg
100°C

fasområde
vatten
vatten
gas

svampoliken 273,15 K
T_{relief} = T - 273,15

fasområde
vatten
vatten
gas

co5mber
tempfunktion, 273,16 K

19.4 Termerit uträkning

$$\frac{L}{T} = \alpha \cdot L \cdot \Delta T$$

$$\alpha_{AB} = 24 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$$

$$\alpha_{SiO} = 12 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$$

$$\Delta L = \frac{L}{T} \cdot \Delta T$$

$$\approx 10 \text{ km } \frac{\text{Örmåla}}{0,8^{\circ}C} \text{ till } 30^{\circ}C$$

$$\Rightarrow \Delta L = 18 \cdot 10^{-6} \cdot 10 \cdot 10^7 \cdot 30 - 300$$

Uppgift

$$d = 9005 \text{ cm} = 7202 \text{ mm}$$

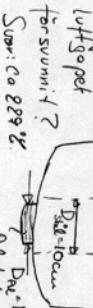
$$D_{AB} = D_{AB}(1 + \alpha_{AB} \Delta T)$$

$$D_{SiO} = D_{SiO}(1 + \alpha_{SiO} \Delta T)$$

$$D_{SiO} = D_{SiO} \Delta T + D_{SiO}$$

$$(K_w D_{AB} \alpha_{AB} \Delta T)^{-2} \Delta T + D_{SiO}$$

$$\Rightarrow \Delta T = 209 \text{ K}$$

$$V = \pi r^2 h$$

$$= 3,14 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot 0,25 \text{ m}$$

$$= 0,24 \text{ m}^3$$

$$PV = n' N_A k_B T$$

$$R = \text{allmänna gaskonstanter}$$

$$N_A = \text{Anslagd gaskonst}$$

$$k_B = 1,38 \cdot 10^{-23} \text{ J/K}$$

$$n' = \text{antal moley}$$

$$P = 10^5 \text{ Pa}$$

$$V = 0,24 \text{ m}^3$$

$$T = 273,15 \text{ K}$$

$$n' = \frac{PV}{RT}$$

$$= 0,041 \text{ moley}$$

Kap 20

5

20.4 Arbete vid expansion/compression av gas

6

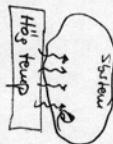
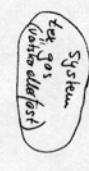
Värme (Q), Arbete (W), Inre energi (E_{int}) för huvud
system
(Värmeobjekt)

För att bestämma och förstå värme-
medier, kylslag, värme pumpar krävs
begreppen E_{int} , Q och W.

$$E_{int} = \text{inre energi (internal)} =$$

+ all kinetisk & situationenergi (krafter och -

främst translation, vibration, rotation) + potential energi utöver omgivning

Hög temp

Sistem

Låg temp

Hög temp

E_{int} kan "ökas med energihöjning
i form av värme genom kontakt
med något varmare objekt.

$$Q = \Delta E_{int}$$

20.2

Specifict värme, c.

för temp höjning ΔT krävs
energi till förfäl: $Q = mc\Delta T$

$$c = \frac{Q}{m\Delta T} \quad [\text{enhet: J/kg K}]$$

20.3 Lokal värme
(genom varme)

energihöjning för att höja temp med liged
hos T och w (varma, ex.

Ett är relativt till temp, dock inte alltid
ervis förorenningar

Vatten: $4,180 \text{ J}$

Air: 128 J

is: 2090 J

Tillskuddsberäkningar presenteras ofta
i PV-diagram.

Beroende av arbete motvärdes det av
arean under grafen

eller arbete motvärdes det av
arean under grafen

detaljerna i världen
med angivningen,

(se konstant temperatur
konstant tryck etc.)

Vid volym förändringar för
värmeobjekt beaktas att
trycket kan ändras. Hur stor
förändringen i volymen
med angivningen.

$$W_{gas} = \int p dV$$

Positivt om gasen expandrar
eller $W = - \int p dV$

Negativt om gasen kontraherar
 $W_{gas} < 0$

$$\left| W \right| = \int_{V_1}^{V_2} p dV = nRT \ln \frac{V_2}{V_1}$$

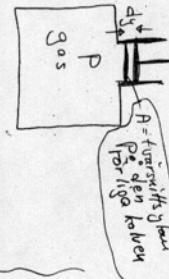
$W > 0$

$W_{gas} < 0$

$|W| = \int_{V_1}^{V_2} p dV = nRT \ln \frac{V_2}{V_1}$

$W < 0$

$W_{gas} > 0$

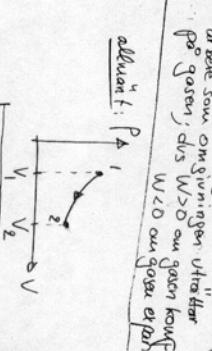
$A = \text{flächeninnehåll}$
 $P = \text{tryck}$
 $V = \text{volym}$

Om kolven är sig utspänt
ett likt stycke dy över
gasens volym ned $dV = Ady$
och gasen gör ett arbete
 $dW = F \cdot dy = P \cdot Ady = P \cdot dV$
som motsätter den potentiella

Om kolven är sig nerf utspänt
höjd att vata volymenade!
kallas en reversibel process

Q: I Svarnas beträder W det
arbete som omgivningen utöcher
på gasen; dvs $W > 0$ om gasen kontraheras
och gasen ett negativt arbete

Om kolven är sig nerf utspänt
gasens volym ned $dV = Ady$
och gasen gör ett arbete
 $dW = F \cdot dy = P \cdot Ady = P \cdot dV$
som motsätter den potentiella

isobar; plötskild P

isoterm; T konst

adiabat; $w_{gas} = 0$

$|W| = \int_{V_1}^{V_2} p dV = nRT \ln \frac{V_2}{V_1}$

$W > 0$

$w_{gas} < 0$

1.0 Huvudsatsen

(Kap 20,5)

Specifikt värme för gaser

(Kap 21,2)

1)

euprincip.

$$Q = \Delta E_{int}$$

för sva förändringar kan vi skriva:

$$\Delta E_{int} = dQ + dW$$

$$\text{eller med } dW = -pdV$$

$$dQ = dE_{int} + pdV$$

fillfort
varme
inre energi
arbetes
genom
utvärde
arbete

$$Q = n' c_v \Delta T$$

$$\text{eller } dQ = n' c_v dT ; c_v = \frac{dQ}{dT} \quad (\text{Km})$$

$$Q = \Delta E_{int} + \int pdV$$

Vi kände sedan tillgång att för en idealgas
är temperatur direkt proportionell till gaspartiklernas
kin. energi.

$$\langle E_k \rangle_{\text{ideal}} = \frac{3}{2} kT$$

* Gaspartiklarna är 2-led

* $\frac{1}{2} kT$ per frihetsgrad

* 3 frihetsgrader för enkelgas

E_k, total

$$E_{k,\text{total}} = \frac{3}{2} N kT$$

$$\text{eller } E_{k,\text{tot}} = \frac{3}{2} PV$$

(För idealgas finns ingen
pot energi (Förvärmen aldrin
Den inre energien $E_{int} = E_{k,\text{tot}}$

Anm. För traatliga gaser ges detta (av N_2, O_2, H_2) tillhörsver-
tina "triketsprincip" dvs värmeflöden kan riktas och ha
rotationsenergi kring tva axlar. Ellersom rotationsprincipen
är förstående känslig för viss termisk energi i gasen uppfyller
denna vid RT-förhållande gass som endast har vid riktigt låga temperaturer

Gasvarme brukar angas i mol och inte i kg
och specifika varme för gaser definieras
där ur:

$$Q = n' c_v \Delta T \quad \text{där } n' = \text{antal mol}$$

beräknade på om värme tillförseln
sker vid konstant volym eller
konstant tryck för vi tro att
specifika varmen måste ligga c_v och c_p
respektive.

Gas
gas
 $\frac{dQ}{dT}$
 $\frac{dQ}{dT} = \frac{\partial Q}{\partial T} \quad (\text{Km})$

$$Q = n' C_v \Delta T$$

$$\text{eller } dQ = n' C_v dT ; C_v = \frac{dQ}{dT} \quad (\text{Km})$$

$$Q = n' C_p \Delta T$$

$$\text{eller } dQ = n' C_p dT ; C_p = \frac{dQ}{dT} \quad (\text{Km})$$

För en gas med ideal uträkning
gaspartikler har

$$C_v = \frac{3}{2} R \quad (\frac{3}{2} R, 3 km)$$

$$C_p = \frac{5}{2} R \quad (\frac{5}{2} R, 5 km)$$

$$C_p = C_v + R \quad \text{visas tex så här: } C_p = C_v + R$$

$$C_p = \frac{dQ}{dT} = \frac{dE_{int} + pdV}{dT} = C_v + \frac{pdV}{dT} = C_v + \frac{nRT^2}{N_A} = C_v + R$$

$$C_p = \frac{dQ}{dT} = \{dQ = dE_{int} + pdV\} = \frac{dE_{int}}{dT} + \frac{pdV}{dT} = \frac{3}{2} R$$

$$C_p = \frac{3}{2} R + R = \frac{5}{2} R$$

$$C_p = \frac{3}{2} R + R = \frac{5}{2} R$$

$$C_p = \frac{3}{2} R + R = \frac{5}{2} R$$

$$C_p = \frac{3}{2} R + R = \frac{5}{2} R$$

$$C_p = \frac{3}{2} R + R = \frac{5}{2} R$$

$$C_p = \frac{3}{2} R + R = \frac{5}{2} R$$

Kap 20.6 Den adiabatiska processen

(Kap 21.3)

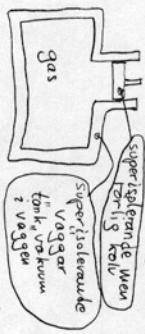
Sannundriftningsvis har vi hittat P^0 för fyra processer

(10)

För isokora, isobara och isokoma processer
 $(dV=0)$, $(dp=0)$, $(dT=0)$

finns ett värtewerbyte med omgivningarna

En process utan värmeutbyte med omgivningen
 kallas adiabatisk ($Q=0$).

tryck tek ner
 volym ett stycke =
 $\Rightarrow$ tryck och volym
 hos gasen andras
 Hur höger
 och V häop?

Låt nu sätta in:

$$dQ = n' C_V dT + P dV \quad \text{för adiabat } dQ = 0$$

$$\Rightarrow P dV = -n' C_V dT$$

men allmänna geslagen po° differensialform:

$$\boxed{P dV + V dp = n' R dT} \quad \Rightarrow \quad \boxed{n' C_V dT - \frac{R}{C_V} dp = P dV + V dp}$$

$$\Rightarrow 0 = \left(\frac{R}{C_V} + 1 \right) P dV + V dp$$

$$\Rightarrow -\frac{P dV}{P V} = -\frac{V dp}{P V} \Rightarrow \frac{dV}{V} = -\frac{dp}{P} \Rightarrow \int \frac{dV}{V} = \int -\frac{dp}{P}$$

$$\Rightarrow \gamma \ln \frac{V_2}{V_1} = - \ln \frac{P_2}{P_1} \Rightarrow \left(\frac{V_2}{V_1} \right)^{\gamma} = \frac{P_1}{P_2} \Rightarrow \boxed{P_2 V_2^{\gamma} = P_1 V_1^{\gamma}}$$

eller

$$\boxed{P V^{\gamma} = \text{kostant}} \quad \text{med } \boxed{T V^{\gamma-1} = \text{kostant}}$$

	isokor	isobar	isokoma	adiabat
W_{gas}	0	$P(V_2 - V_1)$	$n' RT \ln \frac{V_2}{V_1}$	$n' C_V (T_2 - T_1)$
Q	$n' C_V (T_2 - T_1)$	$n' C_p (T_2 - T_1)$	$n' RT \ln \frac{V_1}{V_2}$	0
ΔE_{int}	$n' C_V (T_2 - T_1)$	$n' C_V (T_2 - T_1)$	0	$n' C_V (T_2 - T_1)$

$$\text{i:a hand: } Q = \Delta E_{int} + W_{gas}$$

Såhär

$Q > 0$ om värme till förs gasen
 $W_{gas} > 0$ om gasen utväxlar sig

Sannarakt hänvisas här vi hittat p_0 före processer

(10)

20.7 Energianvändning

(11)

Värme-

ledning:

Förbind två kroppar med olika temperaturer T_h och T_c , med en isolerad stavar längd L och transmissiviteten A

isokor	isobar	isoterm	adiabat
$\frac{P}{V} = \text{konst}$	$P = \text{konst}$	$T = \text{konst}$	$T = \text{konst}$
W_{gas}	$P(V_2 - V_1)$	$nRT \ln \frac{V_2}{V_1}$	$nC_v(T_2 - T_1)$
Q	$nC_p(T_2 - T_1)$	$nC_p(T_2 - T_1)$	$nRT \ln \frac{V_2}{V_1}$

ΔE_{int}	$n' C_v (T_2 - T_1)$	Q	$n' C_v (T_2 - T_1)$
$n' C_v (T_2 - T_1)$	0	0	$n' C_v (T_2 - T_1)$

$$\text{1:a hand: } Q = \Delta E_{\text{int}} + W_{\text{gas}}$$

Således

$Q > 0$ om varme tillförs gasen

$W_{\text{gas}} > 0$ om gasen utsträcker sig

Uppgift gesprocess: Ti litet gas (natrium) vid 1 atm och 0°C expandering reversibel och isotermt till 100 liter. Gasens varumärke är a och myta b . W_{gas}

Bekräkt: a) den nya temperaturen T_2 $\Rightarrow$ $T_2 = T_1 \cdot \frac{V_2}{V_1} = T_1 \cdot \frac{100}{1} = 100^\circ\text{C}$

Lös: $\frac{P_2 V_2}{T_2} = \frac{P_1 V_1}{T_1} \Rightarrow P_2 = P_1 \cdot \frac{V_1}{V_2} = 10 \text{ atm}$

$$2) \frac{P_2 V_2}{T_2} = \frac{P_1 V_1}{T_1} \Leftrightarrow T_2 = T_1 \cdot \frac{V_2}{V_1} = 273 \cdot 10 = 2730 \text{ K}$$

gaslagen: $nR = \frac{P_1 V_1}{T_1} = 34$

$$\frac{nR}{V_1} = nRT_1 \cdot \frac{V_1}{T_1^2} = 23.5 \text{ kJ}$$

$$\underline{\underline{S = 2.35 kJ + \frac{3}{2} nR(T_2 - T_1)}} = 160 \text{ kJ}$$

$$13.7 + \frac{3}{2} nR(174 - 273) = 160 \text{ kJ}$$

ent till

$$P = \frac{2.35 kJ}{4 m^3} = \frac{P_2}{2} \Leftrightarrow \frac{P_2}{2} = 2.35 \text{ kJ}$$

$$\text{gasexpanderande } \frac{T_2}{T_1} = 400 \text{ K}$$

adiabatiskt

$$0) \frac{P_1}{P_2} = \left(\frac{T_1}{T_2}\right)^{\gamma} \quad \text{beräkna } V_2 \text{ och } T_2 \text{ gas}$$

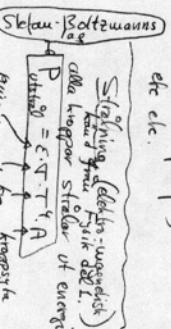
gasexpanderande

$$\frac{P_1}{P_2} = \left(\frac{T_1}{T_2}\right)^{\gamma} \quad \text{beräkna } V_2 \text{ och } T_2 \text{ gas}$$

adiabatiskt

$$\Delta E_{\text{int}} = nC_v(T_2 - T_1) = n \frac{1}{2} R(T_2 - T_1) = \frac{3}{2} P_1 \frac{V_1}{T_1} = \frac{3}{2} P_1 \frac{100}{273} = 2.35 \text{ kJ}$$

$$\underline{\underline{\Delta E_{\text{int}} = nC_v(T_2 - T_1) = n \frac{1}{2} R(T_2 - T_1) = \frac{3}{2} P_1 \frac{V_1}{T_1} = 2.35 \text{ kJ}}} \quad W_{\text{gas}} = \Delta E_{\text{int}} = 2.35 \text{ kJ}$$

Skrattu-Boltzmanns gas

Styrkning elektriskt (växlande)

Kontakten är lika stark som alla andra kontakter strax ut energi efter elec.

Bolztmanns konvektion

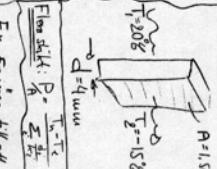
C_1 för värme C_1 för luft: ingen hängning (ej hängning)

luft
T₁ = 50°C
T₂ = 20°C

T₁ = 50°C
T₂ = 20°C

T₁ = 50°C
T₂ = 20°C

Under 29 km höjd
passerar varje

ungefärlig

A = 1.10 m²

4 · 10⁻³ J

Ex. glänta
k = 0.9 w/mK

var ockupant

P = -kA $\frac{\Delta T}{L}$

= P = k · A $\frac{\Delta T}{L}$

[med: $\frac{L}{d} = \frac{1}{2}$]

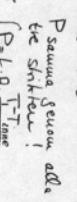
med $\frac{L}{d} = \frac{1}{2}$

med $\frac{L}{d} = \frac{1}{2}$

Under 29 km höjd
passerar varje

ungefärlig

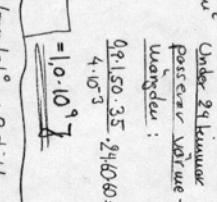
Under 29 km höjd
passerar varje

T₁ = 50°C
T₂ = 20°C

T₁ = 50°C
T₂ = 20°C

T₁ = 50°C
T₂ = 20°C

Passera sedan all

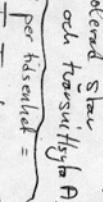
0.2

Passera sedan all

0.2

Passera sedan all

0.2

med $\frac{L}{d} = \frac{1}{2}$

med $\frac{L}{d} = \frac{1}{2}$

med $\frac{L}{d} = \frac{1}{2}$

Kap 21 Idegasen

Vi har redan behandlat de viktiga resultaten. Här är port repetition:

21.1

$$\langle E \rangle_{\text{medf}} = \frac{3}{2} kT$$

(medförlust i x -riktning + led)

$$\text{Om N partiklar: } \text{Int Energ} = E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$$

$\frac{1}{2} k_B T$

per frihetssätt

Ekipotential principen: Den totala upphöjningen med liten energi är likt det per partikel och tillhörande

varv

För tvåhavliga gasudskäljor (N_2, O_2, H_2 ...) tillkommer en frihetssättare då molekylerna har mer och har relativt stor kring två delar. E fölser volymen, pga energiutveckling kräver viss konstig energi i dessen utveckling.

Ärader tvåhavliga gaser som enhålls energi i driften (läge) typiskt att komma till sammans i driftsättare. För höga temp. kan det vara rumsdrift (läge) för låga en vibrationsrände (vibrationer över konstanttemperatur).

Om N partiklar: Int Energ = $E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$

Om N partiklar: Int Energ = $E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$

For tvåhavliga gasudskäljor (ex N_2, O_2, H_2 ...) tillkommer en frihetssättare då molekylerna har mer och har relativt stor kring två delar. E fölser volymen, pga energiutveckling kräver viss konstig energi i dessen utveckling.

Ärader tvåhavliga gaser som enhålls energi i driften (läge) typiskt att komma till sammans i driftsättare. För höga temp. kan det vara rumsdrift (läge) för låga en vibrationsrände (vibrationer över konstanttemperatur).

Om N partiklar: Int Energ = $E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$

For tvåhavliga gasudskäljor (ex N_2, O_2, H_2 ...) tillkommer en frihetssättare då molekylerna har mer och har relativt stor kring två delar. E fölser volymen, pga energiutveckling kräver viss konstig energi i dessen utveckling.

Ärader tvåhavliga gaser som enhålls energi i driften (läge) typiskt att komma till sammans i driftsättare. För höga temp. kan det vara rumsdrift (läge) för låga en vibrationsrände (vibrationer över konstanttemperatur).

Om N partiklar: Int Energ = $E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$

For tvåhavliga gasudskäljor (ex N_2, O_2, H_2 ...) tillkommer en frihetssättare då molekylerna har mer och har relativt stor kring två delar. E fölser volymen, pga energiutveckling kräver viss konstig energi i dessen utveckling.

Ärader tvåhavliga gaser som enhålls energi i driften (läge) typiskt att komma till sammans i driftsättare. För höga temp. kan det vara rumsdrift (läge) för låga en vibrationsrände (vibrationer över konstanttemperatur).

Om N partiklar: Int Energ = $E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$

For tvåhavliga gasudskäljor (ex N_2, O_2, H_2 ...) tillkommer en frihetssättare då molekylerna har mer och har relativt stor kring två delar. E fölser volymen, pga energiutveckling kräver viss konstig energi i dessen utveckling.

Ärader tvåhavliga gaser som enhålls energi i driften (läge) typiskt att komma till sammans i driftsättare. För höga temp. kan det vara rumsdrift (läge) för låga en vibrationsrände (vibrationer över konstanttemperatur).

Om N partiklar: Int Energ = $E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$

For tvåhavliga gasudskäljor (ex N_2, O_2, H_2 ...) tillkommer en frihetssättare då molekylerna har mer och har relativt stor kring två delar. E fölser volymen, pga energiutveckling kräver viss konstig energi i dessen utveckling.

Ärader tvåhavliga gaser som enhålls energi i driften (läge) typiskt att komma till sammans i driftsättare. För höga temp. kan det vara rumsdrift (läge) för låga en vibrationsrände (vibrationer över konstanttemperatur).

Om N partiklar: Int Energ = $E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$

For tvåhavliga gasudskäljor (ex N_2, O_2, H_2 ...) tillkommer en frihetssättare då molekylerna har mer och har relativt stor kring två delar. E fölser volymen, pga energiutveckling kräver viss konstig energi i dessen utveckling.

Ärader tvåhavliga gaser som enhålls energi i driften (läge) typiskt att komma till sammans i driftsättare. För höga temp. kan det vara rumsdrift (läge) för låga en vibrationsrände (vibrationer över konstanttemperatur).

Om N partiklar: Int Energ = $E_{\text{int}} = N \frac{3}{2} kT = \frac{3}{2} nRT$

For tvåhavliga gasudskäljor (ex N_2, O_2, H_2 ...) tillkommer en frihetssättare då molekylerna har mer och har relativt stor kring två delar. E fölser volymen, pga energiutveckling kräver viss konstig energi i dessen utveckling.

Ärader tvåhavliga gaser som enhålls energi i driften (läge) typiskt att komma till sammans i driftsättare. För höga temp. kan det vara rumsdrift (läge) för låga en vibrationsrände (vibrationer över konstanttemperatur).

Kap 22 Värmeväxling

22.1

Värmeväxling: En hettprocess med en substans som enligt som till arbete tillbaka till begynnelse tillståndet. Efter en cykel (-cirkel) är den netta energin, E_{net} , förändrad.

$\Delta E = 0$ och i så huvudsatsen ger detta att:

$Q = W_{\text{gas}}$ dvs tillfört varme (med lecken + eller -) under varvet runt = av gasen utstrahlat runt under varvet runt

Olika delprocesser sätts samman så att gasen kommer tillbaka till begynnelse tillståndet.

Efter en cykel (-cirkel) är den netta energin, E_{net} , förändrad.

$\Delta E = 0$ och i så huvudsatsen ger detta att:

$Q = W_{\text{gas}}$ dvs tillfört varme (med lecken + eller -) under varvet runt = av gasen utstrahlat runt under varvet runt

Nettodelprocess = $\oint pdV =$ den omständiga aran sen gasen ut i PV-diagrammet

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}}$ dvs gasen sätter in energi från gasen

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

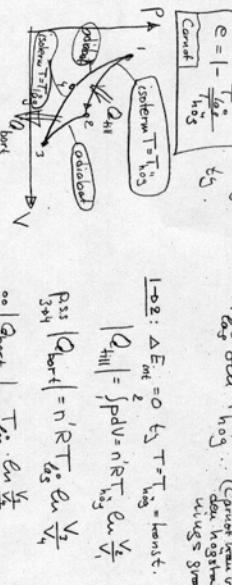
eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

eller $W_{\text{gas}} = Q_{\text{gas}} = 0$ om gasen är isolerad

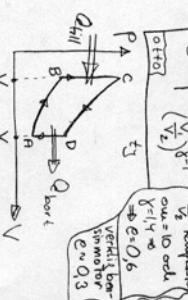
(Kelvin-Plancks formulering)

Verkningsgraden för o) Carnot och e) Otto-cykeln
(överensstämmelse)

o) Carnot (idealiserad process) arbetar mellan två temperaturer $T_{\text{hög}}$ och $T_{\text{ låg}}$ ... (Givet att motorrör inte har motstånd)

b) Otto-cykeln

$$\begin{aligned} & Q_{\text{hög}} = n' C_V (T_c - T_B) \\ & P_{\text{hög}} = n' C_V (T_D - T_A) \end{aligned} \Rightarrow e = 1 - \frac{T_{\text{c}} - T_{\text{B}}}{T_{\text{c}} - T_{\text{B}}} = 1 - \frac{(V_1/V_2)^{\gamma-1}}{(V_1/V_2)^{\gamma-1}}$$

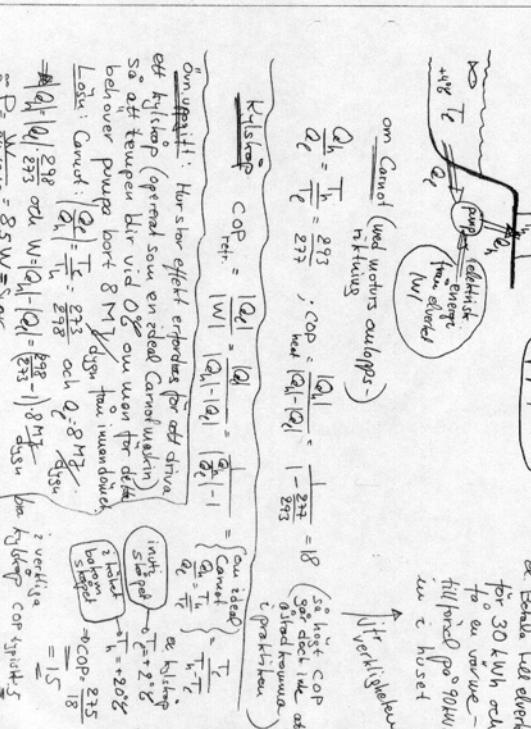
$$\begin{aligned} & Q_{\text{hög}} = n' C_V (T_c - T_B) \\ & P_{\text{hög}} = n' C_V (T_D - T_A) \end{aligned} \Rightarrow e = 1 - \frac{T_{\text{c}} - T_{\text{B}}}{T_{\text{c}} - T_{\text{B}}} = 1 - \frac{Q_{\text{hög}}}{W_{\text{net}}}$$

$$\begin{aligned} & Q_{\text{hög}} = n' C_V (T_c - T_B) \\ & P_{\text{hög}} = n' C_V (T_D - T_A) \end{aligned} \Rightarrow e = 1 - \frac{T_{\text{c}} - T_{\text{B}}}{T_{\text{c}} - T_{\text{B}}} = 1 - \frac{(V_1/V_2)^{\gamma-1}}{(V_1/V_2)^{\gamma-1}}$$

Övrigt: Bernika c för dieselmotor avgjort fig föregående sida. vred $\gamma = 1,5$

$$\begin{aligned} & Q_{\text{hög}} = n' C_V (T_3 - T_2) \\ & P_{\text{hög}} = \frac{n' C_V}{V_1} (T_2 - T_1) \end{aligned} \Rightarrow e = \frac{|Q_{\text{hög}}|}{|W_{\text{net}}|} = 1 - \frac{T_4 - T_1}{(T_3 - T_2)} = 1 - \frac{V_2 - 0,15}{V_3 - 0,30} = 2,93$$

$$\begin{aligned} & Q_{\text{hög}} = n' C_V (T_3 - T_2) \\ & P_{\text{hög}} = \frac{n' C_V}{V_1} (T_2 - T_1) \end{aligned} \Rightarrow e = 1 - \frac{T_4 - T_1}{(T_3 - T_2)} = 1 - \frac{(V_2/V_3)^{\gamma-1} - 1}{(V_2/V_3)^{\gamma-1}} = 1 - \frac{(V_2/V_3)^{\gamma-1} - 1}{(V_2/V_3)^{\gamma-1}} = 0,56 = \text{Svan}$$

Schematiskt:

1a) hundratalsvärde

2a) hundratalsvärde formulerad av Clausius: Värme strömmar inte spontant från kold till varmt

Clausius: Värme strömmar inte spontant från kold till varmt

är moturs i PV-diagrammet

(tag värme hem ifrån kold temp och lämnar vid kold temp)

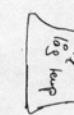
känner energiförlusten för arbete

på gasen. Omloppsförhöllningen

Värmeuppsättning och kylcykel

(tag värme hem ifrån kold temp och lämnar vid kold temp)

är en hastighetsrelaterad källevärde vid kold temp)

energi hastigheten för att ta värmeuppsättning

med kälpa T_kal till ut-

rinnad den temperaturen

Värmeuppsättning

$$COP_{\text{hög}} = \frac{|Q_{\text{hög}}|}{|W_{\text{net}}|} = \frac{|Q_{\text{hög}}|}{|Q_{\text{hög}}| - |Q_{\text{läg}}|}$$

COP = $\frac{|Q_{\text{hög}}|}{|Q_{\text{hög}}| - |Q_{\text{läg}}|} \cdot \frac{1 - \frac{|Q_{\text{läg}}|}{|Q_{\text{hög}}|}}{1 - \frac{|Q_{\text{läg}}|}{|Q_{\text{hög}}|}}$

Verklingsgrad eller COP = $\frac{|Q_{\text{hög}}|}{|W_{\text{net}}|}$

om Carnot (med motors utloppslöpning)

$$\text{COP}_{\text{hög}} = \frac{|Q_{\text{hög}}|}{|W_{\text{net}}|} = \frac{Q_{\text{hög}}}{Q_{\text{hög}} - Q_{\text{läg}}} = \frac{Q_{\text{hög}}}{Q_{\text{hög}}(1 - \frac{Q_{\text{läg}}}{Q_{\text{hög}}})} = \frac{Q_{\text{hög}}}{Q_{\text{hög}} - \frac{Q_{\text{läg}}}{T_{\text{hög}}}} = \frac{Q_{\text{hög}}}{Q_{\text{hög}} - \frac{Q_{\text{läg}}}{T_{\text{hög}}}} = \frac{Q_{\text{hög}}}{Q_{\text{hög}}(1 - \frac{T_{\text{läg}}}{T_{\text{hög}}})} = \frac{Q_{\text{hög}}}{Q_{\text{hög}}} \cdot \frac{1}{1 - \frac{T_{\text{läg}}}{T_{\text{hög}}}} = \frac{1}{1 - \frac{T_{\text{läg}}}{T_{\text{hög}}}} = \frac{T_{\text{hög}}}{T_{\text{hög}} - T_{\text{läg}}}$$

eft. verkt. (kälka)

